

№ 4 (671)
Квітень 2008 р.

Щомісячник Вінницького національного
технічного університету

Найсвіжіші університетські новини на сайті
<http://www.impuls.vstu.vinnica.ua/>

**20 квітня 1994 року підписано Указ про надання
Вінницькому політехнічному інституту статусу університету
ПОДАРУНОК ДО ДНЯ УНІВЕРСИТЕТУ!!!**

32 місце серед 100 кращих команд світу здобула команда ВНТУ — Дмитро КОРЖИК, Дмитро БІЛОУС і Андрій КОЗАЧУК (тренер — кандидат технічних наук, доцент Володимир МЕСЮРА) у фіналі всесвітньої першості з програмування, який цього року проходив 6—10 квітня у м. Банф (Канада).

У жовтні, здобувши 2 місце у європейському півфіналі першості світу з програмування, наші хлопці забезпечили собі путівку до фіналу.

Це вже вдруге за три роки наші студенти потрапляють у фінал світової першості програмістів. Із 39 місця, яке посіли позаторік, нині піднялись вище, суттєво обійшовши Каліфорнійський технологічний університет (46 місце) — а саме цей університет є у США провідним для підготовки інженерів. Залишили позаду Університет Корнелія (47 місце) і навіть Китайський університет Гонконгу

(38 місце), відставши незначно від Оксфордського університету (29 місце).

Стартували у світовій першості понад 500 000 команд із усіх континентів. Лише у півфіналах першості світу взяли участь 6700 команд із 1821 університету 83 країн світу!

Щорічна всесвітня студентська командна першість з програмування ACM-2008 відбувалась в університеті Альберти під егідою всесвітньої асоціації комп'ютерної техніки ACM та за спонсорської підтримки американської фірми IBM.

Так тримати!

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ У ВНТУ — ЗРАЗОК ДЛЯ УСІХ ВНЗ УКРАЇНИ

21 березня відбулась підсумкова колегія Міністерства освіти і науки України «Вища освіта України — європейський вимір: стан, проблеми, перспективи».

У роботі колегії взяли участь заступник голови секретаріату президента України Оксана Слюсаренко, голова комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України Володимир Полохало, голова ЦК профспілки працівників освіти і науки України Леонід Сачков, президент Академії педагогічних наук України Василь Кремень, представники центральних органів виконавчої влади, члени колегії Міністерства освіти і науки України, керівники регіональних управлінь освіти і науки та вищих навчальних закладів, голови обласних рад, ЗМІ.

Міністр освіти і науки України Іван Вакарчук детально проаналізував стан справ вітчизняної вищої школи. Ознайомитись з його доповіддю можете на сайті МОН, а із матеріалами підсумкової колегії у спецвипуску газети «Освіта України» № 21—22 за 19 березня 2008 року.

Звертаємо увагу на фрагмент розділу «Організація навчального процесу»:

«Світовий досвід здобуття людиною вищої освіти свідчить, що **практика студентів** є однією з визначальних складових процесу підготовки фахівців у вищих навчальних закладах з огляду набуття ними навичок практичної діяльності і майбутнього працевлаштування. На жаль, сьогодні

намітилася негативна тенденція скорочення практичної підготовки... Цьому є як об'єктивні, так і суб'єктивні пояснення. Але є приклади, коли ці питання вирішуються на рівні ВНЗ... **У Вінницькому національному технічному університеті на першому та другому курсах усі студенти паралельно із освоєнням програми інженерної підготовки в лабораторіях та майстернях університету отримують одну із 18 робітничих професій у проєкції на майбутні інженерні спеціальності, а на кожному наступному курсі (до четвертого) впродовж одного триместру працюють на робочих місцях підприємств та організацій різної форми власності відповідно до здобутої професії, з року в рік підвищуючи свою кваліфікацію».**

Наша система інтеграції навчання з виробництвом — нова технологія практичної підготовки студентів ВНТУ для України є унікальною. Вона дозволила нам — сьогодні єдиним в Україні — надавати повноцінну практичну підготовку студентам. І до того ж дає можливість студентам під час робочих триместрів працювати на робочих місцях, отримуючи зарплату, відповідно до набутих на першому курсі робітничих професій.

Міжнародна співпраця

В рамках виконання проєкту програми TEMPUS «*Development of strategy of UA students international mobility using the ECTS opportunities*», в якому бере участь Вінницький національний технічний університет у складі консорціуму європейських та українських університетів, представники нашого університету **проректор Віктор Мізерний та декан Сергій Довгалець** у складі української делегації відвідали технічні

ДЛЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

університети м. Роскілде (Данія) та м. Дрездена (Німеччина).

Метою візиту було ознайомлення з європейським досвідом організації та практичної реалізації міжнародної мобільності студентів західних університетів та особливостями їхніх освітніх систем в рамках принципів Болонського процесу.

Одним із завдань проєкту є розроблення рекомендацій — **Mobility Guide** — для українських студентів, які виявлять бажання навчатися за кордоном. Це буде своєрідною **азбукою** з описом усіх етапів: від підготовки та подання документів до варіантів закінчення університету (умо-

ви виїзду, візова підтримка, знання мови, специфіка навчального процесу, фінансування, проживання, побутові умови, страхування, трудова діяльність, студентські ініціативи тощо).

Окрім офіційних презентацій в центрах міжнародного співробітництва європейських університетів-партнерів, передбачених програмою візиту, відбулися зустрічі з українськими студентами, які навчаються в університетах Данії та Німеччини, та екскурсії, зокрема, на підприємство, що виробляє автомобілі **Volkswagen**.

Віктор МІЗЕРНИЙ,
проректор ВНТУ

ТРИ МІФИ ЩОДО ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

**Виступ ректора ВНТУ,
академіка АПНУ Бориса МОКІНА на загальних зборах
Академії педагогічних наук України
20 березня 2008 року**

У четвер 20 березня 2008 року відбулися Загальні збори Академії педагогічних наук України, на яких зі звітною доповіддю про результати наукових досліджень, виконаних науковцями академії у 2007 році, виступив Президент АПНУ, академік НАНУ і АПНУ Василь Кремень.

Збори проходили у пленарному режимі з 10-ї години ранку і до 13 години пополудні, а потім з 16 години дня до 18 години вечора в актовому залі Інституту педагогіки АПНУ.

А в проміжку між цими відрізками часу після обіду протягом двох годин академіки і член-кореспонденти АПНУ обговорювали доповідь президента академії у відділеннях.

Я теж взяв участь в обговоренні доповіді Президента АПНУ Василя Кременя на пленарному засіданні. Мій виступ прозвучав так:

Шановні колеги!

Свій виступ я хочу почати з визнання значимості наукового доробку науковців нашої академії, глибокий аналіз якого зроблено у звітній доповіді Президента академії Василя Григоровича Кременя.

Плануючи виступати в обговоренні доповіді президента академії, я збирався аналізувати проблему дистанційного навчання, але під впливом роздумів Василя Григоровича про інтелігенцію, опублікованих в останньому числі щотижневика «Дзеркало тижня», вирішив, що зобов'язаний ще раз повернутись до проблеми зовнішнього незалежного оцінювання якості знань випускників шкіл, хоча і розумію, що цим викличу невдоволення міністра освіти, який закликав ректорів відмовитись від критичних оцінок цього оцінювання і думати лише про те, як краще виконати відповідний Указ президента. І, як ректор університету, я буду виконувати Указ президента про прийом на перший курс виключно лише за сертифікатами зовнішнього незалежного оцінювання знань абітурієнтів, але як академік Академії педагогічних наук України я дозволю собі висловити ще кілька зауважень стосовно нинішніх підходів до проведення цього оцінювання. Причому я не буду повторювати жодного з аргументів, які опубліковані в моїй останній історико-публіцистичній книзі «Вибірковий і, звичайно ж, тенденційний літопис» та в статті, що вийшла з приводу зовнішнього незалежного оцінювання якості знань уже у цьому році в щотижневика «Дзеркало тижня», а спробую критично проаналізувати три міфи, якими супроводжуються публікації прихильників такого способу оцінювання якості знань випускників шкіл і прийому до вищих навчальних закладів за його результатами.

Міф перший. Ми зобов'язані ввести в Україні зовнішнє незалежне оцінювання знань випускників шкіл і прийом до вищих навчальних закладів за його результатами тому, що так робиться в усіх країнах цивілізованого світу, а у США так роблять уже більше

ста років, тож не гоже нашій державі від них відставати.

Але ті, хто наводить цю тезу, забувають що у тих же США кожна школа сама собі встановлює перелік навчальних дисциплін і обсяги їх вивчення, а тому навіть відмінники не всякої школи після її закінчення за рахунок отриманих базових знань були спроможними продовжувати далі навчання в коледжах і університетах. І самі університети в США багато років тому виступили ініціаторами запровадження такого зовнішнього по відношенню до шкіл незалежного оцінювання знань випускників, і саме університетські професори розробили відповідні тести для центрів зовнішнього незалежного оцінювання якості знань та встановили такі пороги для цих оцінок, невзяття яких свідчить про неготовність випускника школи до отримання вищої освіти. І якщо випускники-відмінники якоїсь школи виявлялись не здатними взяти встановлені в центрах оцінювання пороги, то ця школа, аби не втратити бажаних у ній навчатись, змушена була вносити зміни в свої навчальні плани. Але ж в українських школах не існує проблеми невідповідності переліків навчальних дисциплін та обсягів їх вивчення, оскільки за затвердженими Міністерством освіти і науки України єдиними для усіх шкіл навчальними планами і програмами учні навчаються і на Закарпатті, і у Донецьку, і у Полтаві, і у будь-якій іншій школі нашої держави. І відмінники, якщо вони не «липові», будь-якої української школи візьмуть поріг оцінок при оцінюванні їхніх знань, де б воно не проводилось — у школі, у центрі зовнішнього незалежного оцінювання чи в університеті.

Відрізняється від нашого і підхід до результатів зовнішнього незалежного оцінювання, який має місце, наприклад у США. У цій країні сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання, якщо в ньому стоїть оцінка, вища за встановлений поріг, є лише перепусткою до приймальної комісії, яка приймає рішення про зарахування у студенти після співбесіди з претендентом на зарахування. І не поодинокими є випадки, коли пре-

тендент з меншою оцінкою в сертифікаті зараховується, а претенденту з вищою оцінкою відмовляють. Наприклад, у випадку, якщо університет здійснює прийом на електротехнічний напрям підготовки, а претендент, що має вищу оцінку сертифікату з фізики, отримав цю вищу оцінку за рахунок знань з механіки, а претендент, що має нижчу оцінку сертифікату з фізики, демонструє підчас співбесіди краще розуміння електротехніки.

Варто відзначити і те, що дуже суттєво відрізняються американські учні та учителі від наших за менталітетом, який у США формується індивідуалізмом католицизму і протестантизму, а у нас колективізмом православ'я. І якщо у нас навіть в кіно в якості позитивних героїв виступають учні, що дають списати сусідам правильну відповідь, і учителі, які підказують правильне рішення своїм учням, то в США аналогічні дії неможливі в принципі, оскільки вони вважаються такими, що принижують гідність, і викликають загальний осуд. Тож, у США зовнішнє незалежне оцінювання знань дійсно є абсолютно об'єктивним, а оцінки сертифікатів однозначно відповідають рівню знань кожного індивідуума. Що ж до нашої країни, то яким би суворим не був у нас підбір спостерігачів для зовнішнього незалежного оцінювання якості знань випускників шкіл в центрах тестування, як мінімум половина із них закриватимуть очі на те, що учні будуть підказувати один одному, а ще чверть не зможе спокійно дивитись на те, як учень із-за хвилювання десь не там поставив кому, чи використав тангенс там, де треба було використати синус. І це станеться не тому, що хтось-комусь даватиме хабарі, а як наслідок прояву нашого православного менталітету, в якому ідеологія колективної взаємодопомоги вмонтована на генетичному рівні. Тож, через рік-два оцінювання знань в наших центрах зовнішнього незалежного тестування за відношенням до нього як тих, кого екзаменують, так і тих, хто екзаменує, нічим не буде відрізнитись від того, що ми маємо сьогодні на випускних екзаменах у наших школах.

Тепер про міф другий. Серед прихильників зовнішнього незалежного оцінювання якості знань дуже популярною є теза про те, що завдяки його застосуванню усі випускники шкіл отримають рівні можливості доступу до вищої освіти. Але про які рівні можливості може йти мова, якщо ті випускники шкіл, які проживають в місті розташування центру тестування, на іспит підуть добре виспавшись, скоштувавши маминого сніданку та скориставшись трамваем чи троллейбусом, а ті, які проживають у селах та районних центрах, щоб потрапити на іспит, змушені будуть вставати о другій годині ночі і кілька годин трястись в «роздовбаному» автобусі, вдихаючи сморід вихлопних газів. Та й уже через рік, коли рівень складності тестових завдань стане відомим репетиторам, яких у обласних містах на два порядки більше ніж в районних центрах, при цьому ще й вищої кваліфікації, шанси у випускників шкіл райцентрів набрати більше балів при тестуванні ніж наберуть випускники шкіл обласних міст стануть мізерними, а у випускників сільських шкіл — нульові. Збільшення ж кількості центрів тестування з метою охопити ними і райцентри наблизитиме ситуацію з імовірністю одиниця до нинішньої при набагато більших затратах.

Тепер стосовно міфу третього, що зовнішнє незалежне тестування допоможе найбільш об'єктивно оцінити якість знань випускників. Нами експериментально встановлено, що кількість угаданих інтуїтивно правильних відповідей на поставлені запитання навіть у відсутності знань підпорядкована нормальному закону, причому в межах «мінус сігма» «плюс сігма» в околі математичного очікування розміщується 67 % вгаданих правильних відповідей, тобто, маємо гаусів закон розподілу в чистому вигляді. Тож, можна стверджувати, що при 12-бальній системі оцінок довіряти можна лише оцінкам від 0 до 3 та від 9 до 12. Що ж стосується найбільш вірогідного масиву оцінок від 4 до 8, то в них випадкова складова буде настільки значимою, що застосовувати до них термін «об'єктивні» з наукової точки зору є некоректно.

Однак, незважаючи на розвінчання цих трьох міфів та на усі ті інші аргументи, які я навів у своїх попередніх публікаціях, завершити свій виступ я хочу на мажорній ноті — я абсолютно упевнений у тому, що зовнішня незалежна оцінка якості знань випускників і їх зарахування у студенти за результатами цього оцінювання у нашій країні приживеться. І запорука цьому — дві причини, першою із яких є те, що цю ідею підтримує наш Президент Віктор Андрійович Ющенко, а усе те, що він активно втілює у життя завжди стає необоротним. А другою причиною стане підтримка ідеї ректорами університетів, яким завдяки їй не доведеться більше підчас прийомної кампанії відключати телефони і ховатись від начальства та знайомих, які за кілька днів завершуватимуть прийом на перший курс і отримають можливість, як усі нормальні люди, йти у відпустку і відпочивати влітку. Тож, нашим академікам, які разом з Олександром Івановичем Ляшенком стояли біля витоків створення системи зовнішнього незалежного оцінювання якості знань випускників шкіл, необхідно активніше включитись в процедуру очищення цієї ідеї від різноманітних недоліків, частину із яких я висвітлив у своїх попередніх публікаціях та у сьогоднішньому виступі.

Дякую за увагу.

Мої перестороги академічна спільнота, що зібралася у залі, в основному сприйняла схвально за винятком академіка Володимира Пріснякова, який після мене виступив з критикою на мою адресу з приводу мого критичного відношення до ідеї зовнішньої незалежної оцінки якості знань випускників шкіл. Але мені до того, що академік Прісняков завжди виступає у протифазі зі мною не звикати. Ще коли я був народним депутатом України і виступав з критикою на адресу спочатку прем'єр-міністра, а потім уже і Президента України Леоніда Кучми, академік Прісняков — тоді ще ректор Дніпропетровського національного університету, який закінчували у свій час паралельно і Прісняков, і Кучма, критикував мене за мою критичну позицію стосовно Леоніда Кучми. А коли з подачі прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка міністр освіти Михайло Згуровський звільнив Володимира Пріснякова з посади ректора Дніпропетровського національного університету, а Президент Леонід Кучма, до якого по допомогу звернувся Прісняков, йому не допоміг повернутися назад у ректорське крісло, Володимир Прісняков почав різко критикувати

президентську діяльність Леоніда Кучми, особливо після того, як останній перестав бути президентом держави. У цей період я навпаки, уже перейшов в ряди захисників Леоніда Кучми від нападок на нього тих, хто йому співав дифірамби підчас його перебування на посту президента країни.

Сьогодні я піддаю критиці ряд ініціатив нинішнього Президента України Віктора Ющенка, а Володимир Прісняков знаходиться на гребені підтримки усіх починань нашого нинішнього президента. Але, я думаю, що після того, як Віктор Ющенко залишить президентський пост, ми з Прісняковим знову поміняємось ролями — він критикуватиме діяльність Віктора Ющенка на посту Президента України, а я захищатиму останнього від нападок тих, хто йому співав дифірамби підчас президентства.

Постскрипtum: розгорнувши № 57 газети «День» від 28 березня 2008 року на 6-й сторінці, я побачив там під заголовком «Що хорошого можна взяти з американської системи освіти?» виклад інтерв'ю, взятого журналісткою Людмилою Рябоконт у академіка АПНУ Олександра Ляшенка, який щойно повернувся з поїздки до США, де знайомився з американською системою зовнішнього незалежного тестування випускників середніх шкіл і використання його результатів при прийомі до університетів і коледжів.

Олександр Ляшенко є одним із тих, хто стояв біля витоків української системи незалежного оцінювання якості знань випускників шкіл і використання його результатів при прийомі до вищих навчальних закладів, яка з нинішнього року в обов'язковому порядку запроваджується в Україні, і згідно з якою прийом до університетів повинен здійснюватись винятково лише за балами сертифікатів, виданих центрами незалежного тестового оцінювання знань — врахування будь-яких інших факторів нашим президентом держави і нашим міністром освіти оголошено проявом корупції. І моїм виступом на загальних зборах АПНУ, судячи з його репліки, кинутій мені після закінчення виступу, він був явно незадоволений. Тож, яким же було моє здивування, коли я побачив у його інтерв'ю, повне підтвердження того, про що говорив я, аналізуючи перший міф. А тому я вирішив навести на цих сторінках дві досить довгі цитати з цього інтерв'ю.

На запитання журналістки: «В чому вбачають цінність тестування американські вчителі й учні?» Олександр Ляшенко серед іншого сказав і таке: «... Українські університети хотіли б взяти до себе найталановитіших, найобдарованіших, не замислюючись над тим, чи спроможний навчальний заклад дати цій талановитій дитині те, що їй потрібно для максимального її розвитку. Вони вже пережили стратегію добору до університетів за талановитістю і прийшли до того, що добирають здатних вчитися. Я кажу це тому, що в двох американських університетах ставив одне й те ж запитання: «Уявіть, що я здібний до математики учень, маю вищі результати з тестування SAT і у мене найвищий результат з додаткового предметного тестування. Решта показників — посередні. Чи приймете ви мене до університету?». З'ясувалося, що ні. Адже кожен університет, крім результатів тестування, має набір інших вимог, які також враховуються при вступі до вищого навчального закладу. Це середній бал диплома про освіту, рекомендації вчителів, участь у гро-

мадському житті, лідерські здібності тощо. Наприклад, в Університеті штату Меріленд таких показників 26. Цікаво, що лише два з них є кількісними — результати тесту і середній бал диплома. Решта це есе «Чому ти вступаєш до нашого університету?», характеристики-рекомедації, участь в громадському житті, що для американських дітей є обов'язковим, твої життєві інтереси і таланти тощо. Тобто університети зорієнтовані на добір дітей, які спроможні навчатися з найбільшою користю для себе і, що важливо, для університету» — кінець першої цитати.

Наступним запитанням журналістки було таке: «Ви це питання поставили в двох університетах, яка різниця у відповідях?»

Цитую відповідь Олександра Ляшенка: «Обидва університети відповіли однаково: «Ми вас не приймемо». Я здивувався і запитав: «Чому?». В одному університеті мені сказали: «Ви не поважаєте наш університет і наші вимоги. Крім того, ми не лише готуємо вас як фахівця-математика, але головне — розвиваємо вас як особистість, як громадянина». Тобто при вступі мене оцінювали не як математика, а як особистість, здатну привнести в життя університету свою індивідуальність, бути корисним студентському братству, суспільству загалом. Один із девізів цього університету «А що ти спроможний зробити для нашого університету?» Зрозуміло, що замкнутий на своїй математиці, я сприймаюсь лише як споживач освітніх послуг, а не творець майбутнього життя. От їхній підхід.

У другому університеті мені сказали приблизно те ж: мене не візьмуть з двох обставин. Перша така ж сама, як в першому університеті, — я повинен задовольнити всі їхні вимоги й показники. А по-друге, вони не мають такої потужної математичної школи, яка б дозволила мені задовольнити мої потреби, і запропонували звернутися в ті університети, які мають відповідний науковий потенціал. Адже, крім іншого, вони несуть відповідальність за якість підготовки фахівця. ... Інша, ніж у нас в Україні, стратегія добору студентів на навчання мене певним чином здивувала. Перед поїздкою багато фактів про систему освіти США мені були відомі. Але таке живе спілкування з американськими колегами дало змогу поглянути на американську систему освіти зовсім з інших позицій. Насамперед, мене здивувало, що американські університети дуже прискіпливо ставляться до виховної роботи, для них важливо не стільки підготувати спеціаліста, як виявити і розкрити в студенті його потенціал, виявити і врахувати його індивідуальність у його розвитку як майбутнього спеціаліста. Те, що ми втратили останнім часом у наших вищих навчальних закладах» — кінець другої цитати.

На завершення постскрипту лише додам, що до нашого університету останнє речення із інтерв'ю Олександра Ляшенка не стосується — ми нічого не втратили, оскільки як і у американських університетах теж дуже багато надаємо уваги вихованню студентів і випуску зі своїх стін не просто фахівців з вищою технічною освітою, а технічної інтелігенції.

**Борис МОКІН, ректор ВНТУ,
академік АПНУ,
член Національної спілки журналістів України**

Підсумки-2007

ВНТУ — НАУКОВИЙ ФЛАГМАН НЕ ЛИШЕ РЕГІОНУ, А Й УКРАЇНИ

Серед національних технічних університетів держави наш ВНЗ має пристойні показники наукової діяльності, а у відносних одиницях вони навіть більші, аніж у грандів технічної освіти

Наукову та науково-технічну діяльність у ВНТУ координує науково-дослідна частина.

Серед виконавців наукових досліджень 3 заслужені діячі науки і техніки України, 5 заслужених працівників освіти, 1 заслужений будівельник України, 1 заслужений працівник культури України, 1 лауреат премії ім. Г. Сковороди, що присуджена Посольством Французької республіки в Україні.

Експертами науково-технічних проектів визначені 20 науково-педагогічних працівників університету, серед них: **д.т.н., проф. Віталій Мокін** затверджений Єврокомісією ООН старшим експертом від України проекту ТАСІС «Трансграничне управління басейном річки: Фаза 2: Басейн Сіверського Донця»; **к.т.н., доц. Денис Кательніков** затверджений євроекспертом від України проекту ТАСІС «Трансграничне управління басейном річки: Фаза 2. Прип'ять»; **д.т.н., проф. Василь Петрук** визнаний експертом Євросоюзу з екологічних проблем Подільського регіону; **д.т.н., проф. Петро Лежнюк** визнаний експертом Федеральних електричних мереж Російської Федерації.

Для підготовки кадрів вищої кваліфікації працюють 5 спеціалізованих вчених рад з правом приймати до розгляду та проводити захисти докторських та кандидатських дисертацій за 12 спеціальностями. Трьом спеціалізованим вченим радам поновлено функціонування і надано право проводити захисти дисертацій, окрім діючих, за новими науковими спеціальностями: 05.13.05 — «Комп'ютерні системи та компоненти»; 05.13.06 — «Інформаційні технології»; 05.11.17 — «Біологічні та медичні прилади і системи»; 05.02.02 — «Машинознавство».

У ВНТУ розроблена та впроваджена нова технологія підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, аналогів якої немає в інших ВНЗ.

В університеті успішно працюють 12 наукових шкіл, які є провідними в напрямках фундаментальної науки і прикладних розробок:

- розробка математичних моделей процесів, що протікають в енергетичних та екологічних системах, інформаційно-вимірjuвальних систем та систем автоматичного та автоматизованого керування цими процесами (науковий керівник — **заслужений діяч науки і техніки України, д.т.н., проф., академік АПНУ Борис Мокін**);
- теплообмін та гідродинаміка полікомпонентних поліфазних потоків і середовищ в елементах тепло- і біотехнологічного устаткування; аналіз та синтез тепло- і біотехнологічних систем (н. к. — **заслужений працівник народної освіти України, д.т.н., проф. Станіслав Ткаченко**);
- дослідження фізичних процесів у газових та напівпровідникових середовищах і розробка пристроїв мікроелектроніки на цій основі (н. к. — **д.т.н., проф. Володимир Осадчук**);
- автоматизація оптимального керування режимами електроенергетичних систем (н. к. — **д.т.н., проф. Петро Лежнюк**);

- оптико-електронні інформаційно-енергетичні технології (н. к. — **заслужений діяч науки і техніки України, д.т.н., проф. Володимир Кожем'яко**);
- феноменологічні критерії руйнування суцільних, пористих та композиційних матеріалів у межах великих пластичних деформацій та застосування їх до вирішення технологічних задач механіки (н. к. — **д.т.н., проф. Віталій Огородніков**);
- негatronіка (н. к. — **д.т.н., проф. Микола Філінюк**);
- створення теорії, математичних моделей і методів синтезу складних систем контролю, діагностики й управління в промисловості, аерокосмічній і оборонній сферах (н. к. — **заслужений діяч науки УРСР, д.т.н., проф. Іван Кузьмін**);
- розробка методів та засобів математичного моделювання пристроїв і систем автоматики та інформаційно-вимірjuвальної техніки (н. к. — **д.т.н., проф. Роман Кветний**);
- формування ефективної моделі управління сучасним підприємством за умов поглиблення ринкових відносин (н. к. — **д.е.н., проф. Олег Мороз**);
- інформаційно-вимірjuвальні системи в енергозберігаючих технологіях із застосуванням електромеханічних перетворювачів (н. к. — **д.т.н., проф. Володимир Поджаренко**);
- теорія розрахунку і розробка вібраційних і віброударних процесів і машин (н. к. — **д.т.н., проф. Ростислав Іскович-Лотоцький**).

У 2007 році ВНТУ виборов грант обласного конкурсу за проектом «Вінницька обласна комп'ютерна освітня мережа дистанційного навчання», що проводиться Вінницькою ОДА та Вінницькою облрадою в рамках Програми розвитку інформаційних, телекомунікаційних та інноваційних технологій в закладах освіти області на 2006—2010 роки.

Три молодих вчених у 2007 році отримали гранти Президента України для підтримки проведення наукових досліджень.

Минулоріч до Українського інституту промислової власності ВНТУ надіслав 157 заявок на видачу патентів, зокрема 72 заявки в співавторстві зі студентами, отримано 165 патентів України, з них 77 співавторами є студенти, 73 заявки подано молодими вченими, отримано молодими вченими 86 патентів.

За результатами досліджень науковцями університету опубліковано 27 монографій, 75 навчальних посібників, два підручники. Загальна кількість публікацій склала 1253.

У 2007 році на базі університету відбулися 7 конференцій:

- міжнародна науково-технічна конференція «Методи та засоби кодування, захисту й ущільнення інформації»;

- міжнародна науково-технічна конференція «Сучасні проблеми радіоелектроніки, телекомунікації та приладобудування»;
- міжнародна науково-технічна конференція «Армування основ при будівництві та реконструкції будівель і споруд»;
- всеукраїнська науково-технічна конференція «Альтернативні екологічно чисті та відновлювальні джерела енергії»;
- VI регіональна науково-практична конференція «Організаційно-правові аспекти та економічна безпека сучасного підприємництва»;
- всеукраїнська науково-технічна конференція «Випадковість у сучасному світі: діалог науки, релігії, культури»;
- XXXVI регіональна науково-технічна конференція професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів ВНТУ з участю працівників науково-дослідних організацій та інженерно-технічних працівників підприємств Вінниці та області.

ВНТУ був також співорганізатором III міжнародної науково-технічної конференції «Датчики, прилади і системи-2007».

ВНТУ презентував свої розробки на 7 міжнародних виставках, за участь у яких здобув 14 нагород:

- виставка винаходів-2007 IFIA, Белград — дві золоті медалі та дипломом виставки за науково-технічні досягнення;
- міжнародна виставка Інвентика-2006 — золота і срібна медалі;
- міжнародна вставка винаходів «Genius-2006», Будапешт — дипломом Російської Федерації за високий науково-технічний рівень розробок;
- міжнародна виставка винаходів Tesla Fest-2006, Novi Sad, Сербія — золота та бронзові медалі;
- X міжнародна виставка-ярмарок «Екологія-2007» — презентувалася програмно-інформаційна система «Геоінформаційна система моніторингу довкілля Вінницької області»;
- X міжнародна виставка навчальних закладів «Сучасна освіта в Україні-2007» — ВНТУ отримав срібну медаль і почесне звання «Лідер сучасної освіти», а також диплом виставки «За вагомий внесок у модернізацію національної системи освіти», ректор ВНТУ д.т.н., проф. Б.І. Мокін відзначений Подякою Міністерства освіти і науки України та Академії педагогічних наук України;
- виставка «Optic Photonics 2007» — ВНТУ презентував наукові розробки студентського відділення SPIE ВНТУ.

За наукові здобутки, досягнуті у 2007 році, співробітники університету нагороджувалися Почесними грамотами МОНУ, нагрудними знаками «Відмінник освіти України», нагрудним знаком «За наукові досягнення», Почесними грамотами Вінницької ОДА та Вінницької облради.

Для публікації результатів наукових досліджень університет за власні кошти видає 5 наукових журналів і збірник наукових праць:

- науковий журнал «Вісник Вінницького політехнічного інституту»;
- міжнародний науково-технічний журнал «Оптикоелектронні інформаційно-енергетичні технології»;
- міжнародний науково-технічний журнал «Інфор-

маційні технології та комп'ютерна інженерія»;

- науково-технічний журнал «Сучасні технології, конструкції та матеріали в будівництві»;
- електронний науковий журнал «Наукові праці Вінницького національного технічного університету» (друкується кожна публікація трьома мовами — українською, російською та англійською);
- збірник «Sententiae»: наукові праці спілки дослідників модерної філософії (Паскалівського товариства).

З 1989 року при науково-дослідній частині ВНТУ діє науково-дослідна лабораторія відмовостійких інформаційно-обчислювальних керуючих систем подвійного підпорядкування — ВНТУ та інституту кібернетики ім. В. М. Глушкова.

Вінницький національний технічний університет тісно співпрацює з Академією педагогічних наук України.

Успішно діють створені університетом Центр культури та виховання студентів, науково-дослідна лабораторія проблем вищої школи, що мають статус академічних з подвійним підпорядкуванням інституту педагогіки і психології вищої освіти Академії педагогічних наук України та університету.

У 2007 році ВНТУ спільно з науковими установами НАН України

- створено Наукову раду з питань філософського перебудовування і реферативної інформації при інституті філософії імені Сковороди НАН України, заступником голови наукової ради призначений **д.філос. н., проф. ВНТУ Олег Хома**;
- продовжував діяти міжрегіональний семінар Наукової Ради НАН України «Технічні засоби захисту інформації», співголовою, керівником Вінницького відділення якого є **д.т.н., проф. Олексій Азаров**;
- налагоджена співпраця з Радою по вивченню продуктивних сил України НАНУ, три науково-дослідні роботи ВНТУ увійшли до Міжвідомчого координаційного плану наукових досліджень з екологічних та соціально-економічних проблем розвитку продуктивних сил України на 2007-2010 роки;
- виконувалися спільні наукові дослідження з установами НАН України.

У Всеукраїнській студентській олімпіаді взяли участь 722 студенти ВНТУ. Переможцями визнані з таких навчальних дисциплін та спеціальностей: англійська мова, інформатика, системи управління та автоматика, системне програмування.

Також команда ВНТУ стала переможцем (диплом II ступеня) Всеукраїнської студентської олімпіади з програмування.

Наш університет традиційно є базовим вищим навчальним закладом з проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з напрямку «Системи управління і автоматика» та III етапу з напрямку «Програмування».

Команда ВНТУ стала учасником 32-ої міжнародної олімпіади з програмування ACM-2007 (Бухарест), де здобула друге місце і право участі у фіналі світової першості, яка відбудеться у Канаді (м. Банф).

У II відкритій міжнародній олімпіаді з програмування ім. С. А. Лебедева-В. М. Глушкова KPI-OPEN команда ВНТУ посіла II місце.

У фіналі першої студентської олімпіади з мережевих технологій, яка відбулася на базі КНУ ім.Шевченка, брали участь десять переможців відбіркового туру, серед них і студент ВНТУ.

Наказом Міносвіти України ВНТУ призначений базовим ВНЗ для проведення Всеукраїнського конкурсу наукових робіт студентів з розділу «Інформатика і кібернетика».

Двоє студентів ВНТУ взяли участь у III-му Всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт, який щорічно проводиться Національною конфедерацією профспілок працівників науки, виробництва та фінансів. Обидва стали лауреатами конкурсу. За результатами участі у підсумковій конференції студент ВНТУ визнаний переможцем і нагороджений дипломом та кубком переможця.

Переможці конкурсу студентських проектів «Моделювання в інженерній практиці-2007», що проводився в університеті, взяли участь у міжнародному конкурсі студентських наукових робіт з напрямку «САПР та комп'ютерне моделювання в машинобудуванні», де також стали абсолютними переможцями.

Студенти університету вносять значний вклад у висвітлення наукових досліджень. Так, у 2007 році за участю студентів опубліковано 327 статей, тез доповідей.

У ВНТУ щорічно проводиться конкурс (з 2007 р. міжнародний) з Web-дизайну серед учнів та студентів.

Торік започаткований обласний конкурс з моніторингу стану довкілля серед студентів та учнів.

Наш університет має двосторонні угоди про наукове та науково-технічне співробітництво з технічними університетами міст Яси, Сучава, Бакеу (Румунія), Датським технічним університетом, Лундським техно-

логічним інститутом (Швеція), Шаньдунським університетом м. Цзинань (КНР), університетом м. Євле (Швеція), Люблінським технічним університетом (Польща), університетом м. Дананга (В'єтнам); Санкт-Петербурзьким державним технічним університетом (Росія); Грузинським технічним університетом (Тбілісі); Міжнародною Академією інформатизації при ООН (Москва, Росія); Бакинським державним університетом (Азербайджан).

Плідно науково співробітничать науковці університету з Інститутом фізики ім. Степанова НАН Білорусії з розробки нових принципів неінвазивної діагностики стану нормальних та патологічних тканин, удосконалення теорії переносу випромінювання у біотканинах.

ВНТУ — колективний член Українського відділення Всесвітнього товариства інженерів-енергоменеджерів, Всесвітнього оптичного товариства (SPIE), Європейського товариства «Ергономіка та людський фактор», Міжнародної академії наук вищої школи, Міжнародної асоціації комп'ютерної техніки (ACM) (Нью-Йорк). З 1994 р. ВНТУ є єдиним від України асоційованим членом Міжнародної федерації винахідницьких асоціацій (IFIA). З 2004 р. ВНТУ — колективний член Міжнародної асоціації університетів.

Володимир ГРАБКО,
перший проректор з наукової роботи, міжнародних зв'язків та економічної політики,
доктор технічних наук, професор

УНІВЕРСИТЕТ МАТИМЕ АВТОРИЗОВАНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР «Schneider Electric»

У нашому Вінницькому національному технічному університеті за участю кафедри електромеханічних систем автоматизації в промисловості і на транспорті (ЕМСАПТ) й за підтримки вінницької філії ТзОВ «Торговий дім «Будмаркет» відбувся технічний семінар-презентація продукції компанії «Schneider Electric». На захід були запрошені керівники підприємств Вінницької, Житомирської та Хмельницької областей.

Відкрив семінар перший проректор ВНТУ, завідувач кафедри ЕМСАПТ, доктор технічних наук, професор **Володимир Грабко**.

Відповідальний за дистрибуцію центрального регіону компанії «Schneider Electric» Валерій Білик повідомив, що віднині вінницька філія «Торгового дому «Будмаркет» є офіційним дистриб'ютором компанії «Schneider Electric» (керівник Руслан Звенигорецький).

На семінарі були представлені оригінальні рішення для житлового будівництва (електроінсталяційне обладнання торгової марки Merlin Gerin; низьковольтне обладнання Multi-9 і «Домовий»; системи управління освітленням і опаленням), промислового будівництва (системи регулювання швидкості асинхронних електродвигунів, комутаційна апаратура), кабельні системи для силових та інформаційних електромереж.

Schneider
 Electric

Слід відзначити, що напередодні семінару кафедра ЕМСАПТ отримала обладнання компанії «Schneider Electric», на основі якого буде створено навчальний клас. Окрім того передбачається в травні нинішнього року на

базі кафедри ЕМСАПТ згідно двостороннього договору між ВНТУ та компанією «Schneider Electric» відкрити авторизований навчальний центр. Отож, наші студенти та науковці матимуть можливість опанувати сучасні технології побудови систем автоматизації та електроприводів.

Михайло РОЗВОДЮК,
кандидат технічних наук, доцент

НАШ ОБЛАСНИЙ КОНКУРС З МОНІТОРИНГУ СТАНУ ДОВКІЛЛЯ НЕ МАЄ АНАЛОГІВ В УКРАЇНІ

Його переможці користуються пільгами при вступі у ВНТУ

Часопис уже розповідав, що Вінницький національний технічний університет спільно з Держуправлінням охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області започаткував новий обласний конкурс з моніторингу стану довкілля, який має відбутися 2008 року перед Днем довкілля. З того часу отримували чимало запитань стосовно проведення цього конкурсу. Тому вирішили детальніше розпитати одного з головних ініціаторів конкурсу — директора Інституту магістратури, аспірантури та докторантури ВНТУ, завідувача кафедри моделювання та моніторингу складних систем, доктора технічних наук, професора Віталія Борисовича Мокіна.

— Ми разом з Оленою Яворською — начальником Держуправління охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області — з нетерпінням очікуємо перші роботи на конкурс. Вже є чимало бажаючих узяти у ньому участь, тих, хто вже підготував свої роботи. Нині надають їм вигляду, якого вимагають умови конкурсу.

— **Які контрольні терміни проведення конкурсу?**

— Прийом робіт закінчується **15 травня**. До 21 травня конкурсна комісія визначає переможців першого туру конкурсу. До 23 травня приймаються апеляції. Другий тур конкурсу проводиться **27 травня**. До 28 травня визначаються переможці конкурсу — перше, друге та третє місця у трьох номінаціях. До 30 травня приймаються апеляції щодо результатів другого етапу. З червня Держуправління охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області та Вінницький національний технічний університет проведуть прес-конференцію, присвячену результатам конкурсу. Урочисте привітання переможців конкурсу та вручення призів відбудеться **5 червня** у Міжнародний день охорони навколишнього середовища. Під час визначення дат, де мають задіюватися учні та вчителі, ми уникали днів, коли проводиться Всеукраїнське зовнішнє тестування.

— **Як можна ознайомитись з умовами конкурсу?**

— На сайті науково-дослідної лабораторії екологічних досліджень та екологічного моніторингу (НДЛ ЕДЕМ) ВНТУ <http://ndledem.vn.ua> розміщена уся основна інформація: Положення про конкурс, Умови участі, Календар подій, Система «Рідна природа», в якій треба подавати роботи. Всі ці матеріали доступні для переписування («скачування»). Геоінформаційна «Рідна природа» легко і інтуїтивно устанавлюється на комп'ютер. Загалом, достатньо переписати тільки її. У цій системі у головному меню є пункт «Конкурс», який містить пункти: «Положення», «Умови участі», «Календар», в яких дублюється інформація з сайту НДЛ ЕДЕМ, а також пункт «Підготувати роботу», після натиснення на який, програма сама підготує файл-архів, який курсант має передати до конкурсної комісії.

— **Хто може брати участь у конкурсі?**

— Учні та студенти будь-яких навчальних закладів, переважно з Вінницької області. Головне, щоб усі роботи стосувались довкілля Вінницької області. Не треба подавати матеріалів про вулкани чи снігові лавини.

— **Що саме входить поняття «Робота на конкурс»?**

— Є два варіанти робіт — стандартний та довільний.

Стандартний варіант роботи може підготувати будь-який учень чи студент, який цікавиться проблема-

ми екології та має основні навички роботи з комп'ютером (вміє набирати текст у MS Word та записувати файл на компакт-диск). Стандартні варіанти робіт є претендентами на участь у номінації **«Найкраще інформаційне наповнення»**, де, в основному, оцінюється обсяг зібраних інформаційних матеріалів, та у номінації **«Найкраща комплексна реалізація»**, де головна увага надається комплексному підходу до аналізу стану довкілля. Коли, наприклад, показана взаємодія флори і фауни та їх вплив на навколишнє середовище, або що було до забруднення довкілля, а що стало після. Все це повинно ілюструватись фотографіями з відповідним текстовим описом у вигляді реферату.

Довільні варіанти робіт є претендентами на участь у номінації **«Найкраща комп'ютерна реалізація»** — це комп'ютерні програми, веб-сайти, комп'ютерні ролики з моделювання (наприклад, з програми 3D MAX) тощо, які імітують чи характеризують ті чи інші природні процеси — життєдіяльність тварин, рослин, зміни у неживій природі, стихійні надзвичайні лиха чи екологічні проблеми, притаманні саме Вінницькій області (повені, зсуви, підтоплення, буревії, забруднення довкілля) тощо.

Але незалежно від типу **робота повинна містити такі складові**: 1) власне сама **робота**, яку конкурсна комісія повинна мати можливість вивчити; 2) **анкета** учасника конкурсу, зміст якої викладений в тексті «Умови участі» (<http://ndledem.vn.ua>); 3) **опис роботи** у довільній формі (2—30 сторінок) — формат MS Word, шрифт Times New Roman 14 пт, одинарний інтервал. В описі обов'язково повинно бути зазначено яким чином і де була створена дана робота: для стандартного варіанту — ким і де були зібрані фото чи різна описова інформація; для довільного — хто надавав консультації та інформацію про дану проблему, ким, коли і якою мовою програмування та якої версії написана комп'ютерна програма. Також слід зазначити, що саме, на Вашу думку, імітує чи характеризує Ваша робота. Які корисні висновки щодо взаємодії людини з довкіллям та щодо охорони навколишнього природного середовища слід зробити, переглянувши Вашу роботу?

— **Де можна переписати систему «Рідна природа»?**

— Або на сайті НДЛ ЕДЕМ ВНТУ (<http://ndledem.vn.ua>), або взяти на компакт-диск у Держуправлінні охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області, чи у ВНТУ (корпус 7, к. 7309 або 7210).

— **Протягом 2007—2008 років Держуправління охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області роздавало школам систему**

«Рідна природа» на компакт-дисках. Чи можна підготувати роботу в цій версії системи?

— Так, можна. Хоча остання версія системи, розміщена на сайті в останні дні, має більше можливостей та зручностей. У перших версіях немає пункту меню «Конкурс», а відтак — немає можливості автоматично сформувати роботу на конкурс. Крім того, в перших версіях треба усі інформаційні матеріали копіювати власноруч у папку «Materials», яка знаходиться, як правило, у папці «C:\Program Files\Native Nature». В останніх версіях — програма це робить автоматично, звідки б Ви не вибрали ці файли. У найостаннішій версії є можливість приєднувати інформаційні матеріали, не вказуючи точне їх місцезнаходження на карті (в лісі, біля річки тощо), а лише — географічний об'єкт, до якого вони стосуються. Якщо Ви підготували роботи у старій версії програми, яка не готує Вашу роботу автоматично, тоді Вам слід вручну сформувати свою роботу, яка має містити: 1) папки «Maps» та «Materials» з усіма файлами з Вашого комп'ютера з папки, як правило: «C:\Program Files\Native Nature»; 2) текстовий файл, набраний у MS Word, з описом Вашої роботи; 3) текст анкети у MS Word, із зазначенням основної інформації про Вас та про роботу: **прізвище, ім'я, по батькові**, навчальний заклад, рік навчання, група чи клас, **назва роботи**, на яку номінацію претендуєте (див. Положення), контактна інформація (поштова адреса, телефон, e-mail).

— Як Ви бачите алгоритм підготовки роботи у системі «Рідна природа»?

— Повинен бути такий алгоритм:

1. Визначити ту проблему, процес, явище та регіон, які повинні досліджуватись у роботі. Саме так — не спочатку зібрати світлини, а потім думати «Про що це вони?» А спочатку поставити проблему, а потім збирати фото. Саме це забезпечить реальну перспективу на перемог у конкурсі.

2. Зібрати інформаційні матеріали — фотографії, інформацію з Інтернет, числову інформацію про об'єкт дослідження, інформацію з газет, журналів, енциклопедій тощо.

3. Перевести інформаційні матеріали в електронну форму (використати сканер, набрати вручну). З Інтернет-сайтів треба зберегти ту веб-сторінку, на яку Ви хочете зробити посилання (для цього треба у головному меню «Файл» вибрати пункт «Зберегти як» і у вікні, що з'явилося, натиснути «Зберегти»). Система «Рідна природа» працює з такими матеріалами: текстові документи (формати doc, rtf, txt), зображення (bmp, jpg, tif та ін.), файли MS Excel (з таблицями та діаграмами), веб-сторінки (не веб-адреси, а саме веб-сторінки — файли у форматі htm чи html).

До участі приймаються лише інформаційні матеріали, про які відомо таке: 1) географічний об'єкт на карті, якого вони стосуються (водосховище, ставок, річка, ліс); 2) автор фото, автори книги-джерела матеріалу, автор сайту-джерела тощо.

4. Запустити Систему «Рідна природа» з меню «Пуск» / «Програми» комп'ютера.

5. Переглянути Допомогу (Help). Для цього натиснути клавішу F1. Особливу увагу зверніть у «Допомозі» на пункт «Робочі інструменти та можливості», підпункт «Інформаційні вставки користувача». Там все дуже детально в картинках продемонстровано. Пункт «Конкурс» у Допомозі не описано — він, я сподіваюсь, зрозумілий і так.

Відповідно до Допомоги, нанести мишкою усі позначки «Інформація» на географічних об'єктах, які відповідають місцям, де робилось фото або про які Ви знайшли текстовий опис, веб-сторінку чи діаграму. Далі, натискаючи мишею на кожну із позначок «Інформація», відповідно до Допомоги, Ви повинні під'єднати файл із зображенням, текстом, діаграмою Excel чи веб-сторінкою. При цьому, обов'язково слід зазначити

назву цього матеріалу та його автора.

Перевірити правильність під'єднання файлу Ви можете, вибравши мишею на карті відповідний географічний об'єкт, натиснувши у вікні, що з'явилося, кнопку «Вибір», потім вибрати у вікні розділ «Матеріали» і вибираючи мишею кожен файл зі списку, переглянути чи приєднані до даного об'єкта Ваші матеріали. Якщо щось не подобається чи не відкривається, матеріал можна видалити і приєднати знову, або приєднати інший.

6. Після завершення приєднання матеріалів слід зробити їх текстовий опис у MS Word.

7. Далі натиснути на пункт головного меню «Конкурс» і прочитати усі його підпункти «Положення», «Умови участі» та «Календар». Особливо «Умови участі».

8. Вибрати пункт «Підготувати роботу» головного меню «Конкурс». Програма виведе на екран анкету, яку слід заповнити. Далі попросить вказати мишею, де саме на комп'ютері знаходиться Ваш текстовий опис роботи (у форматі MS Word). А тоді програма сама автоматично збере Вашу анкету, Ваш текстовий опис та Ваші приєднані матеріали з указаними місцями їх приєднання в єдиний файл-архів і покаже Вам де на комп'ютері він знаходиться.

9. Записати сформований файл на компакт-диск і надіслати поштою (пошта надає послугу пересилання компакт-дисків без ушкоджень) на адресу: 21021, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ, НДЛ ЕДЕМ, із позначкою «Робота на конкурс з моніторингу». Інший варіант — надіслати файл електронною поштою на адресу vstu@vstu.vinnica.ua із позначкою «В НДЛ ЕДЕМ, робота на конкурс з моніторингу».

10. На всяк випадок можна через кілька днів передзвонити в НДЛ ЕДЕМ (0432) 43-77-22 або 59-84-77 і уточнити, чи отримана робота і чи все Ви зробили правильно.

— Які плануються призи?

— Різні, але це — поки що таємниця. Призи готують наші спонсори — Приватне підприємство «Джерело» та Науково-виробниче підприємство «ГеоСистема». Можливо приєднаються інші спонсори.

Для випускників шкіл цього року найцікавішим має бути те, що переможці отримують **під час вступу до ВНТУ на спеціальність 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» додаткові бали** (I місце — 4 бали, II — 3 бали, III — 2 бали у кожній з номінацій) згідно із п.17(з) Правил прийому до Вінницького національного технічного університету на 2008 рік.

— Що це — другий тур конкурсу?

— Другий тур — це вже традиції усіх олімпіад та конкурсів. Його мета — перевірка самостійності виконаних робіт серед переможців першого туру. Він проводиться на комп'ютерному центрі наукових і навчальних технологій ВНТУ (корпус 7, ауд. 7204). Це — саме той, на якому щороку проходить фінал Всеукраїнської олімпіади з програмування і саме той, на якому весь навчальний рік проводяться лабораторні заняття студентів-екологів університету, і саме той, на якому підвищують кваліфікацію працівники держкоінспекцій та управлінь водних ресурсів усіх областей України, які використовують у своїй роботі комп'ютерні програми, створені у ВНТУ під моїм керівництвом.

— Хто входить до конкурсної комісії?

— Представники керівництва Вінницького національного технічного університету та Держуправління охорони навколишнього природного середовища у Вінницькій області, а також відомих у світі вінницьких підприємств, що займаються створенням геоінформаційних систем, провідні та відомі у Вінницькій області та за її межами вчителі інформатики та географії.

— Успіхів Вам у проведенні конкурсу!

— Дякую.

ПРОФЕСОРУ ПЕТРУКУ – 50!

19 квітня полудень віку зустрів декан факультету екології та екологічної кібернетики, завідувач кафедри екології та екологічної безпеки, доктор технічних наук, професор Василь Петрук.

Василь Григорович – експерт Євросоюзу з екологічних проблем Подільського регіону України. Наш ювіляр – член-кореспондент Української технологічної академії, академік Української академії економічної кібернетики, академік Міжнародної академії наук екології та безпеки життєдіяльності.

Народився у селі Кропивна Хмельницького району. Із золотою медаллю закінчив школу. Навчався в Івановському хіміко-технологічному інституті, який закінчив за спеціальністю «хімічна технологія електровакуумних матеріалів». Працював асистентом кафедри хімії Івановського енергетичного інституту. Згодом був переведений до Вінницького НВО «Жовтень».

У нашому Вінницькому національному технічному університеті починав асистентом кафедри хімії.

У 1991 році захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук. Через два роки Василеві Григоровичу присвоїли учене звання доцента.

Через сім років після кандидатської захистив докторську дисертацію. У 2001 році присвоєно вчене звання професора та головного наукового співробітника ВНТУ.

Торік Василь Григорович був виконувачем обов'язків директора Інституту екології та екологічної кібернетики ВНТУ.

Професор Петрук – член двох спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій, в одній з яких є заступником голови ради (за спеціальністю 05.11.13 — прилади і методи контролю та визначення складу речовин). Він також член редколегії трьох міжнародних наукових журналів.

Автор дев'яти монографій («Сучасні екологічно чисті технології знезараження непридатних пестицидів», «Екологічні аспекти термічного знешкодження непридатних отрутохімікатів», «Інтегроване управління та поводження з твердими побутовими відходами у Вінницькій області», «Автоматизований контроль оптичних параметрів водно-дисперсних середовищ», «Спектрофотометрія світлорозсіювальних середовищ», «Біомедичні оптико-електронні системи і апарати», «Теоретичні основи оптичних методів вимірювань неоднорідних середовищ», «Фотоплетизмографічні технології контролю серцево-судинної системи», «Математичне моделювання альтернативних джерел енергії ядерного синтезу»). А також низки навчально-методичних посібників (зокрема і з грифом МОНУ) для студентів екологічних та інших спеціальностей ВНЗ: Лабораторний практикум з курсу «Фізико-хімічні основи мікроелектронної технології», «Оптоелектронні системи та пристрої», «Основи науково-дослідної роботи», «Радіація та радіоактивне забруднення», «Хімія та основи матеріалознавства», «Основи екології», «Вступ до фаху».

Василь Григорович є автором понад 20 патентів на винаходи України та авторських свідоцтв, понад 200 наукових робіт у галузі спектрофотометрії неоднорідних (дисперсних) середовищ, нових екологічно чистих технологій знешкодження та утилізації промислових і побутових відходів.

Він співорганізатор декількох та учасник понад 50 міжнародних наукових і науково-практичних симпозіумів, конференцій, семінарів, зокрема, із екологічних проблем Подільського регіону та України. Був безпосереднім ор-

ганізатором міжнародної науково-практичної конференції «1-й Всеукраїнський з'їзд екологів», що відбувся в нашому університеті.

У 2000-му за ініціатииви професора Петрука у ВНТУ відкрито спеціальність «Екологія та охорона навколишнього середовища».

Під його науковим керівництвом і безпосередньою участю реалізовано проект Міністерства екології та природних ресурсів України з розроблення екологічно чистих технологій знешкодження непридатних пестицидів та інших токсичних речовин, накопичених у Вінницькій області; регіональної програми поводження з токсичними відходами, технічного завдання на проектування дослідно-промислового зразка мобільного комплексу для реагентного і термічного знешкодження непридатних токсичних відходів, а також дослідження стану організації інтегрованого управління та поводження з твердими побутовими відходами у Вінниці та Вінницькій області, виконані за підтримки ЄС в межах проекту Tacis «Допомога регіональному розвитку в Україні».

За замовленням Державного фонду фундаментальних досліджень МОНУ на 2005—2008 рр. виконується міжнародний україно-білоруський проект «Розробка нових принципів діагностики стану нормальних і патологічних біотканин за спектрами дифузного відбивання (теоретичні і експериментальні дослідження)» разом з Інститутом фізики ім. Б. І. Степанова АН Білорусі.

З 1985-го й понині є відповідальним виконавцем і науковим керівником понад 15 держзаяток. Під його науковим керівництвом захистилися 2 кандидати наук.

Наш ювіляр – член обласної колеґії охорони навколишнього природного середовища, член робочої групи Міністерства освіти і науки України з розробки Державного стандарту екологічної освіти, експерт Державної комісії з акредитації і ліцензування управління акредитації, ліцензування та нострифікації МОНУ екологічних спеціальностей ВНЗ України, член науково-методичної ради з екології МОНУ, заступник голови Подільського регіонального відділення Української технологічної Академії, головний експерт Євросоюзу з екологічних проектів Вінницької області. А також президент Вінницької обласної екологічної молодіжної організації «Екотопія Поділля».

Професор Петрук нагороджений Почесними грамотами МОНУ, Вінницької ОДА та облради, медаллю «За досягнення» Української технологічної Академії. Є лауреатом міського конкурсу «Людина року» в номінації «Діяч науки-2002» та лауреатом обласної премії ім. Богуна.

Вітаємо нашого шанованого ювіляра і щиро зичимо насамперед головної запоруки життєвого успіху – здоров'я, а також натхнення на нові наукові і творчі здобутки.

Так тримати!

Контекст

«ПРОСВІТА» І КАФЕДРА КУЛЬТУРОЛОГІЇ В ЖИТТІ НАШОЇ ОБЛАСТІ

Розповідає доцент кафедри культурології, соціології, педагогіки і психології, голова Вінницької обласної організації Всеукраїнського товариства «Просвіта», автор і ведучий програми «Вінницький плин» обласного телебачення, заслужений працівник культури України Леонід ФІЛОНОВ:

— *Кандидат філологічних наук, доцент кафедри КСПП нашого університету Михайло Стрельбицький став першим лауреатом премії імені Михайла Стельмаха.*

Відзнаку імені нашого видатного земляка заснував літературно-мистецький журнал «Вінницький край» (головний редактор Петро Гордійчук). Саме із вручення цієї високої літературної нагороди розпочалося засідання 16 сесії Вінницької обласної Ради. Премія присуджуватиметься раз на два роки.

Це значуща подія і для області, і для нашої кафедри зокрема. Вручається премія найкращим письменникам і літературознавцям, які зуміли визначити своє місце в літературі, які самобутньо і самовіддано говорять у своїх творах про нашу сучасність, чий ретроспективний погляд також є актуальним. Михайло Петрович Стрельбицький уже як визнаний поет, літературний критик, дослідник дбає про те, аби вирощувати молоду літературну поросль. І результати має досить успішні: його вихованець, нещодавно студент нашого університету, а нині уже **аспірант ВНТУ Дмитро Штофель** також отримав цю премію — за видану позаторік збірку поезій «Штормове попередження».

Михайло Стрельбицький, знаний поет і критик. Він і активний просвітянин. І тому мені надзвичайно приємно, що мій колега і по кафедрі, і по громадській організації дістав таке широке визнання. Найближчим часом сподіваюсь з цього приводу зробити з ним інтерв'ю на телебаченні, поговорити про його плани — а в Михайла Петровича їх достатньо, він, можна сказати, своєрідний літературний нерв у нашому літературному українському світі. Він дуже болісно сприймає і гостро відчуває усе, що відбувається, і активно відгукується на події своєю творчістю. Пише дуже багато літературної критики, яку охоче друкують і всеукраїнські, і регіональні журнали. Вважається за честь, коли він реагує рецензією на чийсь твір.

Товариство «Просвіта» спільно зі словацьким посольством провело науково-практичну конференцію «НАТО і стратегія безпеки України». Актив цієї конференції — це члени нашої «Просвіти» і звичайно ж наша кафедра культурології. Виступи були дуже цікаві. Виступали психолог, історик, мотивації були дуже несподівані і водночас переконливі.

До конференції я виготовив відеофільм «НАТО очима вінничан». Це міні-дослідження, міні-опитування, яке проводилось і серед студентів, і самими студентами. Викладач нашого університету, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії **Анатолій Теклюк** підготував спеціальний турнір «Що? Де? Коли?», присвячений темі НАТО. Питання фантастично оригінальні і цікаві! У конференції брав участь **радник посольства Словаччини Ян Качман**. А також **віце-президент Атлантичної ради в Україні Олег Кокошинський**. Їх найбільше вразило, що ця форма інтелектуального турніру, яку застосовує Теклюк,

Михайло Стрельбицький лауреат премії Михайла Стельмаха

дає змогу набутися інформативності за рахунок цікавих, пізнавальних способів здобуття інформації. Після такої інтелектуальної гри студенти чітко визначаються, що таке НАТО і нащо потрібно Україні вступати в НАТО. Кокошинський зауважив: якщо говорити про активні форми роботи на такому семінарі, то він вважає, що наша форма найкраща. Запевнив, що розповідатиме про наш інтелектуальний турнір. А по тому запропонував тим нашим студентам, хто добре знає англійську мову, звертатися до нього, адже саме він формує групи української молоді, які отримують повне сприяння в подорожах Європою. Мета цих подорожей — ознайомлення з Натовськими військами.

Тож, студентів ВНТУ чекають Брюссель, Німеччина, Франція...

«Духовне здоров'я і проблеми моралі молоді» — «Просвіта» стала провідним організатором і цього круглого столу, який провівся спільно із громадською радою при облраді народних депутатів.

До участі були запрошені авторитетні фахівці — освітяни, медики, спортивні діячі, представники громадських організацій, які займаються проблемами молоді. Я був модератором цього круглого столу, а заступник ВО «Просвіти», доцент **Анатолій Теклюк** — основним доповідачем. До речі, **Анатолій Іванович** очолює «Молоду «Просвіту» Вінниччини. Він викликав досить жваве зацікавлення своїм виступом. Саме він задав тон, проаналізувавши сучасні моральні проблеми молоді Європи і нашої української молоді, які багато в чому співпадають. Дуже гарно виступив **єпископ Вінницький Онуфрій Української православної церкви КП**. Я вважаю, що серед духовних осіб нашої області ця людина найбільш інтелектуально поінформована стосовно моральних проблем молоді. Між іншим, він викладає в Острозькій академії, читає там лекції.

Наше завдання полягало в тому, аби означити проблеми. А вже далі працювати мають фахівці. Саме вони мають виробити стратегію і тактику для Вінницької області стосовно духовного оздоровлення нашого молодого покоління.

ПАРТНЕРИ І ЗАХИСНИКИ

Перше місце у Всеукраїнському огляді-конкурсі на кращу первинну профспілкову організацію Профспілки працівників освіти і науки України здобула профспілка співробітників нашого ВНТУ.

Профспілкова організація працівників Вінницького національного технічного університету — одного з найтитулованіших вищих навчальних закладів України, налічує 1636 членів профспілки, які об'єднуються в 90 профспілкових груп. До складу профспілкового комітету входять 23 представники від різних підрозділів.

Ця перемога є визнанням профкому університету на загальнодержавному рівні, додатковим підтвердженням правильності курсу на співпрацю і соціальне партнерство, що завжди домінував у взаємовідносинах адміністрації, профспілки та працівників університету, як і вибору у якості головного пріоритету для профспілкової роботи забезпечення стабільності та впевненого розвитку університету — основи благополуччя кожного працівника. Саме такі принципи послідовно відстоює уже понад 15 років голова профкому ВНТУ Василь Ковальчук.

— Профком ВНТУ визначив свої пріоритети в створенні умов для безпечної праці, здорового способу життя, згуртування непростого і неоднорідного трудового колективу, — зауважує голова Вінницької обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України Сергій Пугачов, — ефективно працює комісія з охорони праці, під контролем профкому вирішуються проблеми житлового забезпечення працівників — в останні два роки отримали житло 50 сімей співробітників, профком допомагає членам садового товариства «Політехнік» (270 чол.) у розподілі, благоустрої та приватизації земельних ділянок, безкоштовно працюють секція аеробіки та тренажерний зал, майже 500 працівників на пільгових умовах відвідують басейн оздоровчого комплексу «Маяк», кожен працівник університету має

можливість оздоровлюватися у санаторії-профілакторії, літньому оздоровчому таборі в с. Степашки, на базі відпочинку в м. Саки Кримської АР.

В університеті збережена і розвивається розгалужена система соціальних пільг і гарантій:

щороку в санаторіях, санаторії-профілакторії, оздоровницях покращують своє здоров'я близько 300 членів профспілки; з 2000 року завдяки зусиллям заступника голови профкому ВНТУ Галини Майхрук працює дитячий оздоровчий табір «Живинка», де щоліта оздоровлюється понад 120 дітей працівників університету;

в університеті немає заборгованостей з жодною з виплат, постійно надається матеріальна допомога усім, хто її потребує, збережена і ефективно працює база культурно-виховної роботи — діють клуб, художній музей, члени профспілки із задоволенням беруть участь у проведенні вечорів відпочинку, в святкуванні разом з ветеранами Дня Перемоги, в дитячих ранках, на які запрошуються артисти лялькового театру, в організації та проведенні екскурсій історичними місцями України.

Стала традицією «Зустріч поколінь», в якій беруть участь студенти, викладачі, ветерани. Щороку організовується виставка-конкурс ужиткового мистецтва серед працівників університету.

Члени профспілки ВНТУ беруть активну участь в акціях милосердя. Неодноразово проводився збір коштів, іграшок, одягу для вихованців сиротинців сіл Плисків Погребищенського та Прилуки Липовецького районів. Торік для кардіологічного центру Вінниці працівниками ВНТУ зібрано і перераховано 66 тисяч гривень.

Профспілкова організація уні-

верситету сприяє ефективній роботі колективу, вбачаючи в забезпеченні стабільного розвитку університету головну гарантію реалізації основних прав та додаткових пільг і гарантій членів профспілки співробітників ВНТУ.

Минулий 2007-й рік був проголошений Федерацією профспілок України роком первинної організації. У його рамках і був проведений всеукраїнський огляд-конкурс на кращу первинку.

Торік профспілка співробітників нашого університету паралельно зорганізувала власний конкурс на кращу профгрупу. Поважна комісія оцінювала роботу профгрупорга та усієї профгрупи, участь у загальноуніверситетських заходах, культурно-масову та спортивну роботу, ставлення до дітей, хворих, ветеранів, організацію відзначення свят тощо.

Отож, п'єдестал пошани розподілено:

I місце — профгрупа бібліотеки (профгрупорг Ірина Волкова) — винагорода 400 грн.;

II місце — профгрупа кафедри проектування комп'ютерної та телекомунікаційної апаратури (Ліна Кузьменок) — 350 грн.;

профгрупа кафедри менеджменту та моделювання в економіці (Михайло Білан) — 350 грн.;

III місце — профгрупа кафедри електричних станцій та систем (Іван Марковський) — 300 грн.;

профгрупа головного навчального корпусу (Ніна Швець) — 300 грн.

12 квітня — Всесвітній день авіації і космонавтики

ІКАР З ПІДПАЛЕНИМ КРИЛОМ

(Фрагменти із виступу на XXXVII науково-технічній конференції ВНТУ)

Космонавтика — один з наймолодших та найзахопливіших напрямків науково-технічного прогресу. Досягнення українських вчених у цій галузі — світового рівня. Та прикро, що їхні геніальні ідеї не знайшли розуміння ні в Російській імперії, ні у СРСР, який зацікавився цими дослідженнями лише тоді, коли ними в всерйоз зайнялися США.

**Микола Іванович
Кибальчич**

У гімназії Новгород-Сіверського, де навчався, мав прізвисько Миколка-піротехнік. Щоб читати технічну літературу, самотужки вивчив англійську. Був студентом Петербурзького інституту інженерів шляхів сполучення, потім Медико-хірургічної академії. Тут Кибальчич і познайомився з наро-

довольцями та їхніми ідеями.

Кибальчич працював і в підпільних друкарнях, і у так званих «пекельних лабораторіях», де виготовляли вибухівку і зброю для терористичних актів. Навчився у домашніх умовах робити нітрогліцерин і динаміт. Динаміт Кибальчича за своїми характеристиками перевершував динаміт його винахідника — шведа Нобеля. Крім того, він розробив рецепт унікальної фарби для підпільних друкарень. Саме він створив бомбу, якою скористалися терористи-народовольці при замаху на імператора Олександра-II, бомбу, яка стала прообразом сучасної гранати.

У камері, за кілька днів до страти, Микола розробив проект реактивного літального апарата. Його схему арештант надряпав уламком гудзика на стіні каземату... Миколі Кибальчичу вдалося передати папери з розробленим проектом адвокату. Однак їх вилучила царська «охранка» і відправила у спецархіви таємної канцелярії.

Значно пізніше до принципів ракетобудування самотужки прийде вчитель з Калуги — Костянтин Ціолковський. Можна лише уявити, як би розвивалася ракетотехніка, коли б Кибальчич мав можливість реалізувати свої ідеї.

Кибальчич був страчений 3 квітня 1881 року. Рідним царевбивці запропонували змінити прізвище, однак вони відмовилися. Містечку Короп указом сина убитого царя було заборонено розбудовуватися, а самим землякам Кибальчича наказано звести церкву і все життя замолювати його гріх.

Наука не забула зухвалого «Миколку-піротехніка»: ім'ям Кибальчича названо кратер на зворотному боці Місяця.

Юрій Васильович Кондратюк

Олександр Ігнатійович Шаргій народився 9 червня 1897 року в Полтаві. Залишившись без батьків, Сашко виховувався в родині двоюрідної бабусі Катерини.

Навчався у Полтавській чоловічій гімназії. Вже у старших класах захопився проблемою міжпланетних перельотів. Згодом написав наукову працю «Тим, хто буде читати, щоб будувати», де незалежно від Ціолковського, оригінальним методом вивів основне рівняння руху ракети, привів схему й опис чотирих-ступінчатої ракети на киснево-водневому паливі... Запропонував: використовувати опір атмосфери для гальмування ракети при спуску; при польотах до інших планет виводити корабель на орбіту їх штучного супутника, а для висадки на них людину і повернення її на корабель застосувати невеликий злітно-посадочний модуль (пропозиція реалізована в програмі Arollon)... У цій же роботі розглядалася можливість використання сонячної енергії для живлення бортових систем космічних апаратів, а також можливість розміщення на навколосезній орбіті великих дзеркал для освітлення поверхні Землі.

Навчався у Петроградському політехнічному інституті. Воював на турецькому фронті. Після Жовтневої революції, як офіцер царської армії, був мобілізований у Білу гвардію, але дезертирував. Після приходу у Київ армії генерала Денікіна знову мобілізований. Щоб не воювати в Білій армії, втік з військового ешелону, позбувшись при цьому всіх документів.

Коли більшовики остаточно захопили владу, Олександр Шаргій зрозумів, чим загрожує йому минуле царського офіцера. Його мачуха Олена Гіберман, що дуже любила пасинка, роздобула документи Юрія Васильовича Кондратюка...

Справжній Кондратюк, будучи студентом Київського університету, помер від туберкульозу легень. Його рідний брат Володимир викладав в одній з київських шкіл, у якій училася зведена сестра Олександра Ніна. Олена Гіберман умовила його передати документи померлого брата Олександрові. Цю таємницю знали усього кілька людей...

Новоспечений Кондратюк працював на півдні України, на Кубані і Північному Кавказі мастильником,

причіплювачем вагонів, механіком на елеваторі. Згодом Кондратюка запросили в Новосибірськ, де йому довелося брати участь в удосконаленні елеваторів (саме тоді він побудував без жодного цвяха знаменитий елеватор «Мастодонт» — зернохосвище на 10000 тонн).

У 1929 році він видав у Новосибірську на власні кошти книгу «Завоювання міжпланетних просторів», у якій визначив послідов-

ність перших етапів освоєння космічного простору, запропонував використовувати для постачання супутників на навколосезній орбіті ракетно-артилерійські системи (зреалізовано у транспортній системі «Прогрес»), дослідив проблему теплового захисту космічних апаратів при їхньому русі в атмосфері.

У передмові до книги Кондратюк написав, що запропоновані технічні рішення можуть бути реалізовані вже на досягнутому рівні розвитку техніки. Але довелося чекати ще кілька десятиліть, щоб усі пропозиції поступово знайшли своє застосування в ракетобудуванні і космонавтиці в СРСР та США.

Книга була опублікована удалечині від Москви дуже маленьким тиражем, тому не змогла набути популярності і вплинути на розвиток космонавтики.

Кондратюк писав, що усе, чим він займався, було лише способом заробити гроші для досліджень у сфері виходу в неземний простір.

1930 року Кондратюк був арештований за обвинуваченням у шкідництві: будував «Мастодонт» не тільки без креслень, що само по собі було серйозним порушенням правил будівництва, але і без цвяхів. Засудили до трьох років таборів. Однак замість таборів Юрій Васильович був притягнутий до роботи в утвореному в Новосибірську спеціалізованому бюро № 14.

Тут Кондратюк у співавторстві виконав проект могутньої Кримський вітроелектростанції (ВЕС). Кондратюка достроково звільнили з заслання. На Ай-Петрі почалося будівництво фундаменту станції. Однак згодом потужні вітроелектростанції оголосили неактуальними. Кондратюку довелося займатися малих вітровими електростанціями...

Дотепер невідомо, як і коли закінчилося життя Юрія Кондратюка.

4 липня 1941 року він записався в ряди народного ополчення Київського району Москви. За однією з версій, загинув у боях під Москвою.

Згідно іншої версії, Кондратюк був узятий у полон фашистами і згодом працював разом з Вернером фон Брауном над проектом ракети «Фау-2». На користь цієї версії свідчать документи одного німецького ракетника, у яких згадується якась людина на прізвище Кондратюк, з яким цьому ракетнику довелося працювати.

На мою думку, цілком можливо, що Кондратюк потрапив до Третього рейху. Після закінчення війни, коли група німецьких ракетників опинилася у США, Кондратюк з новим прізвищем і новою біографією також був змушений переселитися за океан, де і працював у галузі ракетних досліджень. Чому так вважаю? В основу розробленого німецькими фахівцями проекту Apollo покладено ідеї Кондратюка, котрі не були широко відомі світовій науковій еліті.

Сергій Павлович Корольов

Прадід визначного винахідника Микола Москаленко був ніжинським козаком. А сам Корольов народився у Житомирі. Але житомир'яни дізналися про свого видатного земляка лише з некролога у газеті «Правда» від 15 січня 1966 року, де було сказано, що го-

ловний конструктор ракетно-космічних систем країни Рад на прізвище Корольов, до цього часу абсолютно засекречений спецслужбами, є уродженцем Житомира.

...1937 року пройшла чистка серед командного складу Червоної Армії. Серед багатьох інших було заарештовано й маршала Тухачевського, який відповідав за розробку нової військової техніки. Зв'язок з Тухачевським, який схвалив ракетну програму Корольова, виявився для нього фатальним. Корольова заарештували 1938-го, засудивши до тюремного ув'язнення на 10 років. Згодом цей вирок замінили... на 8 років ув'язнення у виправно-трудових таборах. Розлучили на довгі роки з сім'єю – дружиною, матір'ю, маленькою донькою.

Після знуцань у пересильних в'язницях Корольова етапом відправили на Колиму, де він тачкою возив золотосносний пісок на промивну драгу. Тільки після того, як на Колімі втратив усі зуби і набув безліч хвороб, перевели у беріївську «шарашку», де в'язнями були найвидатніші вчені та інженери. До 1942 року Сергій Павлович плідно працював під керівництвом Туполева.

Лише за п'ять місяців до запуску першого штучного супутника Землі військова колегія Верховного суду СРСР скасувала справу стосовно Корольова за відсутністю складу злочину.

Згодом, у 1959 році, ракета досягла Місяця і вдалося зробити його знімок зі зворотного боку. «Фотографія століття» обійшла весь світ, але справжнім тріумфом Головного Конструктора став політ першої людини в космічний простір. Створений понад 40 років тому, носій до цього часу лишається найнадійнішим для пілотованих проектів.

Сергій Павлович Корольов, двічі Герой, академік, лауреат різноманітних премій після звільнення та реабілітації все життя страждав від своєї «невидимості», невідомості і, незважаючи на звільнення з тюрми, несвободи.

Розповідають, що, відправляючи у політ космонавтів, Корольов обнімав кожного і говорив: «*Ти вже пробач мені раптом що – я людина підневільна*». Справді, нагороджений багатьма відзнаками, засекречений, постійно з охороною, як у золотій клітці, він відчував себе вічно полоненим.

Для широкого загалу він значився як «професор К. Сергеев». Хоча, як стверджують спеціалісти, в такій утаємниченості не було необхідності. Адже про Корольова та його справи добре знали за кордоном.

У 1963 році в СРСР побував сер Бернард Лоуелл, видатний британський вчений. Він просив представити його керівнику космічної програми. Однак його познайомили з В. Келдишем, але не з Корольовим. А коли він у книзі в переліку всіх академіків знайшов прізвище Корольова, йому відповіли, що це всього-на-всього псевдонім а взагалі Головного Конструктора космічних кораблів просто не існує.

Можливо, Корольову дали 6 Нобелівську премію, але СРСР не повідомив Нобелівському комітету прізвище Головного конструктора. Радянський Союз ретельно приховував імена своїх героїв, своїх учених рабів. Щоразу підписуючи статтю про радянську космонавтику для «Правди» обраним владою псевдонімом (К. Сергеев), він зупинявся і говорив: «Наступного разу тут з'явиться моє справжнє ім'я». Воно з'явилося. Але він цього вже не побачив, бо то був некролог...

Валерій ГРАНЯК,
група ЗЕ-07 Інститут ЕЕМ

Зупинена мить

ЕТЮДИ ЖИВОЇ ПРИРОДИ

143-тя виставка відкрита в експозиційній залі нашого Центру культурології і виховання студентів ВНТУ. Це «Етюди живої природи» — добірка художньої фотографії, яку презентував Вінницький народний фотоклуб «Обрій».

На світлинах — неповторність миттєвостей оточуючого нас матеріального світу. Душею поринаєш в оптимістичну красу природи, барвистих квітів, усміхаєшся роботам, де світ тварин (птахів, комах, собак, кіз). Закладена у знімках енергія, наповнена добром, щирістю, передається і глядачеві.

Це фотооб'єднання було створено групою ентузіастів у 1974 році. Серед членів клубу — студенти і пенсіонери, лікарі і педагоги, науковці і робітники, бізнесмени і службовці. Щочетверга ввечері, завітавши

на вулицю Фрунзе, 49, кожен може долучитись до гурту аматорів фотографії — запропонувати свої роботи, переглянути творчий доробок членів клубу.

Серед учасників виставки Олег Усатюк, Віталій Гомов, Сергій Мороз, Сергій Крот, Артем Товстінчук (вони випускники нашого університету), Андрій Косаківський (студент ВНТУ), Євген Крижанівський, Віталій Гречко, Оксана Заєць, Вадим Козловський, Володимир Мисак та Григорій Марценюк.

Людмила МИШАНСЬКА, методист ЦКіВС

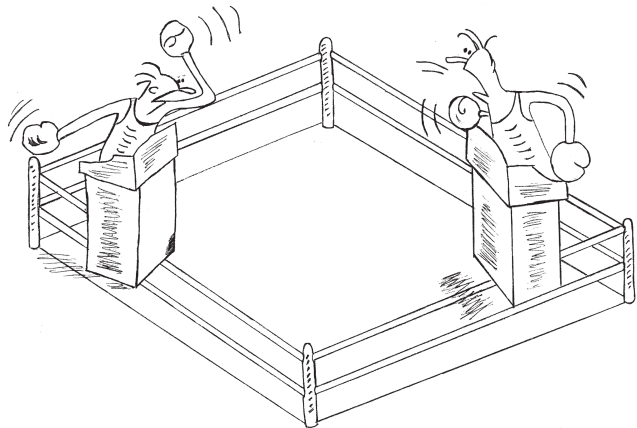
СПОРТ

БОКС

«Срібло» Кубку області з боксу серед вищих навчальних закладів здобули спортсмени нашого університету.

За перемогу змагались представники семи ВНЗ Вінниччини. Наші боксери поступилися лише вихованцям ВТЕІ. У збірну команду області потрапили студенти нашого ВНТУ Олег Овчаренко (група ЕЗ-05), Максим Савченко (РЗ-03) та Сергій Юхимчук (МА-06). Ці хлопці захищатимуть честь нашого університету та області на Кубку України з боксу в Києві.

Сергій КОСТЮК,
старший викладач кафедри фізвиховання,
майстер спорту СРСР

Редколегія:

Т. Б. Буяльська
(головний редактор)
І. П. Зянько
(редактор)
П. Г. Гордійчук
(відпов. секретар)
Г. М. Багдасар'ян
(техн. редактор)
Б. І. Мокін
С. В. Юхимчук,
М. П. Свірідов,
Л. І. Волхонська,
В. Г. Лисенко,
Т. С. Крилива,
М. П. Стрельбицький.

Адреса редакції:

кімн. 218, головний корпус,
Хмельницьке шосе, 95,
21021, м. Вінниця

Телефони:

внутрішній — 22-68
з міста — 59-82-68

E-mail:

impuls@vstu.vinnica.ua

«Імпульс» — щомісячник

Вінницького національного технічного університету.

Свідоцтво про державну реєстрацію
ВЦ № 424 від 29.12.2000 р.

Зверстано у видавництві ВНТУ
«УНІВЕРСУМ-Вінниця»

м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
головний корпус, кімн. 114, тел. 59-85-32

Комп'ютерна верстка — Тетяни Крикливої
Олени Кушнір

Світлини — Сергія Маркова

Підписано до друку 21.04.08. Формат 29,7×42 1/2.

Наклад 625 прим. Зам. № 2008-047

Віддруковано у комп'ютерному інформаційно-
видавничому центрі ВНТУ

м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
головний корпус, 1-й поверх, тел. 59-81-59